Autor Guste Santini

Prema podacima centralne banke na kraju listopada inozemni dug iznosi 27.350 milijuna američkih dolara. Mnogi su predviđali da će se u 2005. godini zaustaviti rast inozemnog duga. Što više i Vlada je javno, putem jambo plakata, isticala da je dug prema inozemstvu zaustavljen. Koliki će odista biti inozemni dug na kraju godine još se nezna. Ipak valja identificirati obvezu Hrvatske do kraja 2004. godine od gotovo milijardu američkih dolara (1.115 milijuna američkih dolara).

Pod pretpostavkom da se neće više povećavati inozemni dug, što je krajnje nerealno, u 2005., 2006. i 2007. godini anuiteti iznose: 4,3; 4,4 i 3,5 milijardi američkih dolara respektivno. Ovo nadalje znači da će na strani ponude figurirati devizne rezerve poslovnih banaka i centralne banke dok će se na strani potražnje, pored navedenih anuiteta, dodatno pojaviti i deficiti razmjene s inozemstvom u dijelu roba i usluga. I dosadašnja zvanična priča dobija suprotna kretanja: dok smo se zaduživali u inozemstvu bila je velika ponuda deviza; sada kada su te mogućnosti smanjene povećava se potražnja za devizama i fiksni tečaj dolazi pod znak pitanja. Stvari se naprosto kompliciraju.

Znamo da je centralna banka, odnosno protagonisti fiksnog tečaja, isticala kako je tečaj rezultat ponude i potražnje; nisu rekli, a trebali su, da se radi o parcijalnoj ravnoteži. Sada kada su se stvari izmjenile prvo je na udar došao deficit konsolidirane države a potom će cijenu platiti svi ostali sektori. Za očekivati je da će sektor stanovništvo platiti najveću cijenu. Prvo, zato jer ograničenje proračuna znači smanjenje socijlanih prava koja se već događaju i, drugo, smanjenje realnih plaća koja tek predstoje.

Smanjenje investicija je najbolji pokazatelj u kojoj se mjeri zemlja nalazi u depresiji. Hrvatska je u odnosu na 1989. godinu stalno u depresiji i mora se reći da se stiče dojam da u Hrvatskoj ne djeluje poslovni ciklus što, naravno, nije točno. U Hrvatskoj imamo gubitak društvenog proizvoda i inegral ostvarenog u odnosu na potencijalni društveni bruto proizvod još se uvijek smanjuje. to se lijepo dade isčitati iz raznih deficita, a poseno deficita robne razmjene s inozemstvom. Naša je pokrivenost uvoza izvozom ispod 50% dok Slovenci imaju pokrivenost iznad 90% i to je sumarni odnos ekonomskog sustava i ekonomske politike dviju zemalja.

Prema tome, stvari će se u Hrvatskoj u toj mjeri pogoršavati u kojoj se mjeri bude ograničavalo zaduživanje u inozemstvu.

Valja zapamtiti da je anuitet za otplatnu dugova prema inozemstvu dvostruko veći od prirasta temeljem stope rasta koja će se, ako Bog da, ostvariti u 2005. godini, što znači da ćemo biti siromašniji u ovoj u odnosu na prethodnu godinu.